

DE CATALUNYA ENFORA

La tasca d'expansió del Comitè comença a donar fruit

La tasca d'expansió i difusió de les coses de Catalunya en terres de Nordamèrica, començada pel Comitè Cultural Català, de Nova York, fa dos anys, entra, inquestionablement, de plé en el terreny pràctic. La millor prova que podem donar d'aquest fet, és que les informacions escampades arreu dels Estats Units pel Comitè, son recollides en els centres intel·lectuals i periodístics d'aquest país, i comentades per la gran premsa americana, veritable motlle de l'opinió pública en un país on una sola publicació diària té, generalment, més circulació que la combinada de tots els diaris de Madrid. El Comitè Cultural Català ha lograt, en el poc temps que té de vida, que les coses de Catalunya siguin compreses aquí com deuen haver d'ésser-ho i que als Estats Units es consideri a Catalunya com una entitat nacional, la qual, per la seva tradició, llengua, cultura i esperit, és essencialment diferent de l'Estat que actualment la domina per la força.

Que Catalunya no és tan desconeguda als Estats Units com voldrien els seus enemics, ho demostren ben palpablement els extractes de premsa que reproduïm a continuació. La comprensió que els autors d'aquests articles demostren tenir del problema català, és digna de la gratitud de tots els catalans que estimem a Catalunya i la voldriem veure fruir de la llibertat que avui li és negada.

The Delmarvia Star, de Wilmington, Delaware, publicà el 1er de febrer un editorial dedicat al problema català, del qual reproduïm el següent paràgraf:

"Catalonia is not Spanish, although the opposite impression widely exists and is fostered by Spain. In language, in culture, in the disposition of its people, in its way of life and in its hopes it is quite separate. Its four provinces represent a national entity which has become sharply defined by the determination of the Spanish monarchy to keep Catalonia merged with Spain and subject to her. This determination has been evidenced in the schools. Teaching must be carried on in Spanish instead of the native tongue, just as German was made the language of the schools of Alsace-Lorraine before the great war. It is evidenced in heavy taxation, in espionage, in military oppression, in all sorts of minor curbs and nuisances which are the fate of every small country with an indomitable ambition to be free. Most of all it is evidenced in the iron censorship which guards every item of news coming out of Catalonia. Indeed, were it not for the labors of the growing colonies of Catalonians in France, the United States and other countries of America, the mere fact that a Catalan separatist movement exists, would remain a Spanish secret. It seems strange that a country which lost twenty American possessions by this very course should not have learned the lesson of a liberal treatment of her subjects."

John Langdon-Davies en un article interessantíssim sobre el problema català, publicat el mes passat en la gran revista *Century*, de Nova York, arriba a la següent conclusió:

"From every point of view the observer is forced to decide that the future of Spain depends upon the future of the Catalan provinces; the distinction between the energy, the enlightenment, and the wealth of Barcelona as a community, and the apathy and obscurantism of Madrid, is too remarkable to permit a perpetuation of the present state of affairs. At present, most of the Catalan leaders are exiled, two of them, Massó y Llorens and Nicolau d'Oliver, have presented, fruitlessly of course, the claim of Catalonia before the League of Nations; an active propaganda recalling the Irish propaganda of a few years ago is acquainting the world with the internal affairs of Spain; thousands of young Catalans are migrating across the Pyrenees to escape conscription; many others are drilling in their native mountains; a tremendous public opinion has been aroused. Meanwhile, to the student of politics, the pity is that so fine an attempt at democracy as that instigated by the Mancomunitat from 1914-24 should have suffered such an eclipse. It is one of the elements which are continuing to drag Europe to what Georges Duhamel has lately called 'a new and odious middle age'."

El següent paràgraf és extret d'un editorial de *Le Courrier des Etats-Unis* de Nova York:

"Le problème catalan est, à vrai dire, très complexe, et l'on voudrait voir le Directoire du général Primo de Rivera montrer un peu plus de compréhension pour un particularisme naturel. Le principe des nationalités a été exaspéré par la guerre, par les idées wilsoniennes, par les succès des Etats qui se sont élevés sur les ruines de l'Autriche-Hongrie et de la Russie. Comment la Catalogne, si fière de sa culture tellement plus avancée que le reste de l'Espagne n'aurait-elle pas été gagnée par la contagion? D'autant plus que la Catalogne possède une langue propre, une langue qui n'est pas un dialecte, mais un idiome régulièrement dérivé du latin et qui a produit une littérature remarquable. Il serait sage, il serait prudent de tenir compte de tous ces faits et aussi de celui-ci: que la riche Catalogne est, de toutes les provinces du royaume, celle qui paye le plus d'impôts. Le général Primo de Rivera se trouvait à Barcelone, à la veille de son coup d'Etat. Il connaît les Catalans et la force de leur nationalisme. Au lendemain de son succès, on s'attendait à le voir donner satisfaction, au moins partielle, aux partisans de l'autonomie. Gagné par le milieu marseillais, il a sévi, au contraire, avec une extrême rigueur."

Sota l'epígraf "A New Problem for Spain", un amic del Comitè, qui firma amb el pseudònim de

"A Catalanian", escriu en el *New York Times*, ço que a continuació extractem:

"Grave and ominous as the Moroccan problem is for Spain, it is a small matter, indeed, compared with the growing importance and seriousness of the Catalanian problem. After sixteen months of hesitation and doubt, the Spanish Military Directory has at last placed before King Alfonso the decree for the dissolution of the Mancomunitat of Catalonia, a sort of regional council established on April 6, 1914, by a royal decree, with the union of the old Provincial Councils of the four Catalan provinces. The action of the Military Directory against the Mancomunitat has stirred the Catalan people to the very limit of their patience, for the institution about to be dissolved was the first victory, however small, won by them after a protracted and strenuous struggle toward the political autonomy of their country. The Mancomunitat was, as constituted, an institution of a purely administrative character, but, thanks to the spirit of the Catalan people, it took, once the importance of a noble patriotic revival. Friends and enemies saw in the Mancomunitat the first practical step toward the integral autonomy of Catalonia, the permanent union of the Catalan land, arbitrarily divided into four provinces, and the renaissance of old and cherished institutions adapted to the needs of our time. The accomplishments of the old Mancomunitat in the few years of its life had been very complex and spiritually and materially fecund. In spite of the bitter hostility of the Central Government, inspired mainly by jealousy and distrust, the freely and popularly elected leaders and Councilors of the Mancomunitat accomplished marvels.

Since the unfortunate accession to power of the so-called Military Directory, this slow but sure process of Europeanization has been checked; a great many of these beneficial and highly efficient institutions of culture and progress have been ruthlessly suppressed "as unnecessary", and the Councilors elected by the free will of the Catalan people have been either deposed or forced to leave the country, as in the case of Messrs. Nicolau d'Oliver, Massó y Llorens and others. The course adopted by the Military Directory against the popular institutions of Catalonia will only tend to increase the ranks of the extremist and separatist elements of the country, which are rapidly gaining adepts among the younger generations, and force the issue to an inevitable armed conflict."

Ultra els articles que acabem d'extractar, s'han ocupat del problema català, amb més o menys amplitud, però sempre amb la comprensió que caracteritza els esmentats treballs, publicacions tan significades com *The World*, *The New Republic*, *The Christian Science Monitor*, *The Nation* i *The Living Age*. Aquest magazine, publicat a Boston, reproduït suau, del *Morning Post*, de Londres, un interessant article, per Hilaire Belloc, en el qual l'eminent assagista anglès diu:

"I have said that the problem of Catalonia and that of Morocco are the two perils of Spain to-day; one might almost say there were no other perils in the path of a continued prosperity, moral and physical. But they are serious, and there are moments when they seem overwhelming. How serious is that of Morocco, the daily telegrams arriving during the week in which I write are sufficient to prove. Catalonia is quite another matter. It is not an immediate physical peril, it is a challenge to the Spanish unity. The Catalan province, through an accident of history, received a different stamp from that of the rest of the peninsula at a moment when the final characters of our European countryside were decided in the crystallizing process of the Dark Ages. There has resulted not only a very different language — language is a poor test of national definition — but a sharply different corporate spirit and informing local habit."

Tots aquests articles d'opinió estrangera, reproduïts en extracte, per ésser-nos impossible fer-ho in extenso, son signes encoratjadors, els quals els catalans hem d'interpretar com un feliç auguri per l'esdevenir de la nostra Pàtria.

NOTES

ELS CATALANS DE CUBA

El Comitè Cultural Català creu un deure ineludible fer constar públicament la seva gratitud envers el catalans de Cuba, i particularment de l'Havana, per la generositat i promptitud, malgrat haver de contribuir a altres empreses d'igual caràcter, amb que han respost a la nostra crida. Els catalans de Cuba han caput la necessitat de l'existència d'aquest Comitè a Nova York, i han demostrat, una vegada més, ésser 100% catalans.

Segui per ells la nostra gratitud més sincera.

BERNAT DESCLOT A PRINCETON

El professor F. L. Critchlow, del Departament de llengües romàniques, de la Universitat de Princeton, ens comunica, en atenta lletra, que la vetlla del 9 de març, donà en el Romancé Seminary, d'aquella Universitat, una interessant conferència, desenrotllant el tema: "The Chronicle of Desclot, historiographer of Pedro III of Aragon (1276-1285)."

El professor Critchlow es un entusiasta admirador i un gran coneixedor de la literatura medieval catalana, havent traduït a l'anglès, entre altres tre-

balls interessants sobre aquesta materia, la "Crònica del Rey En Pere i dels seus antecessors passats", d'En Bernat Desclot, amb una introducció i anotacions històriques.

Agraim a l'erudit professor de la Universitat de Princeton la seva cortesia i l'interès que demostra per les coses de la nostra terra.

LA SCHOLA CANTORUM DE NOVA YORK

Aquesta important agrupació coral, la qual dirigeix amb tan d'encert el mestre Kurt Schindler, el gran amic de Catalunya, donà el mes passat un concert, el programa del qual l'integraven folk-songs de molts països, entre ells les belles cançons catalanes, "La dama d'Aragó", "L'Emigrant", "El fill de Don Gallardó" i "La Santa Espina", la sardana prohibida, lletra del mai prou plorat patriici Angel Guimerà. Totes les composicions catalanes foren molt aplaudides; mes l'entusiasme del públic, típicament cosmopolita que omplia l'immens Carnegie Hall, es desbordà quan la Schola terminà de cantar la viril i patriòtica sardana, the thrilling hymn, com digueren els crítics, i obligà a repetir-la.

El darrer concert de la Schola Cantorum ha sigut un altre merescut triomf pel nostre bon i admirat amic Kurt Schindler.

JOHN LANGDON-DAVIES

Fa uns mesos es troba als Estats Units Mr. John Langdon-Davies, eminent escriptor i periodista anglès, ex candidat al Parlament Britànic pel Partit Treballista anglès, per Surrey, divisió d'Epson, i autor de gran nombre de treballs sobre antropologia i psicologia. Mr. Langdon-Davies fou enviat a Espanya pel gran periòdic de Londres, "Daily News", com corresponal especial després del cop d'estat de setembre de 1923. Orador de fàcil paraula i home cultíssim, Mr. Langdon-Davies ha donat una sèrie de conferències sobre la situació política actual d'Espanya, a Xicago, Pittsburgh, Newark, N. J., i altres ciutats americanes. També ha escrit alguns articles sobre el mateix tema a "The New Republic", *Century Magazine*, i altres publicacions americanes i angleses.

El Comitè Cultural Català s'honora de tenir entre els seus amics a Mr. John Langdon-Davies i li desitja molt d'èxit durant la seva estada en aquest país.

EL TEATRE CATALA A NOVA YORK

Fa pocs dies, la secció d'aficionats del Centre Nacionalista Català feu passar als catalans de Nova York una entretinguda tarda amb la representació de la xamasa comèdia d'En Josep Morató, "La casa de tothom." El treball artístic dels entusiastes joves aficionats, sota l'encertada direcció del nostre bon amic N'Albert Rexach, fou molt acurat i premiat amb grans aplaudiments al final de cada acte.

Caldria que aquestes funcions sovintegessin i que els catalans els hi prestessin el seu ajut, al qual els aficionats es fan certament mereixedors pel seu esforç i abnegació.

EN PUIG I CADAFALCH ALS ESTATS-UNITS?

Llegim a *La Veu de Catalunya*, de Barcelona, que el senyor Josep Puig i Cadafalch, antic president de la Mancomunitat de Catalunya, ha rebut una important oferta de una de les principals universitats de Nordamèrica per a donar un cicle de conferències sobre l'art romà. El curs sobre l'art romà català i l'art gòtic, que el senyor Puig i Cadafalch acaba de donar a la Sorbonne, ha sigut un veritable triomf per a la ciència catalana.

Desitgem que la probable visita del il·lustre ex president de Catalunya als Estats Units sigui una realitat pel prestigi de la nostra pàtria en terres de Nordamèrica on l'obra de l'eminent arqueòleg i arquitecte català compta amb tants d'estudiants i admiradors.

JA SOU DEL COMITE?

FEU-VOS-EN I SUBSCRIVIU-VOS A "LE COURRIER CATALAN" DE PARIS

"The best quoted Catalan paper in the World."

Published by the Catalan Cultural Committee
P. O. Box 69, Times Square Station,
New York City.